

ТИЖНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - **TRIDENT** **UKRAINIENNE**

Число 24 (624) Рік вид. XIV. 12 червня 1938 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 12 червня 1938 року.

Україна стала поновно ареною нових переслідувань з боку окупантської влади.

На цей раз знову, як подає преса, заарештовано більше сотні старшин червоної армії росташованої на Україні. А серед цих старшин — багато з українськими прізв'іщами.

Факт чергового натиску. Котрий раз? Скільки їх було, скільки їх ще буде. В процесі боротьби, такої складної, якою є боротьба України з Москвою, ці факти реєструються, як щось необхідне.

Без сумніву є те, що підставою нових арештувань є сокрита боротьба українського націоналізму проти окупантської московської влади. Але один момент ми мусимо одмітити. А саме: ці нові арешти вдарили по людях, що вже були ніби виховані в совітських умовах, з певним наставленням даним совітським вихованням і їхньою школою, ці арешти торкнулися людей, у яких психіка ніби одмінна од нашої, бо в інших умовах зростала і розвивалася вона, але яка є спільна з нашою у відчуттю противенства двох ідей — України і Москви — ідей, що разом спільно і мирно ні в якій формі, ні при яких умовах ніколи жити не можуть.

Сьогодні ще Москва панує над нашою землею і панує лише фізично. Але зростає й сила України, нагулює, як то кажуть, собі м'язи, (ці арешти тому доказом) і вже одчувається у близькій будучині черговій зудар цих двох сил: свіжо-молодої української і одвічно їй ворожої московської.

Ми не маємо двох думок при вислід цього зудару: йдемо з певністю до бою переможного. Ідея України-Руси заброньована своєю омолодженою давниною і повна актуальної потенціальної живучости повинна, бо мусить, знищити ідею Москви, цієї загрози для життя існування України.

Даремні заходи й зусилля московських посіпак лише прискорять здійснення української сучасности — відбудови Держави нашої.

ЧЕРГОВЕ ПІДНЕСЕННЯ АНТИРЕЛІГІЙНОГО ВИХОВАННЯ В СОВІТ. УКРАЇНІ «НА ВИЩІЙ ІДЕЙНИЙ РІВЕНЬ»

Декретом з 5 лютого 1918 р. російська большевицька влада проголосила відокремлення церкви від держави і школи від церкви. Згідно з тим декретом, релігія зовсім виключалася з програму навчання в школі.

Однак цього було замало для большевицької влади: вона рішила зробити школу тереном пропаганди безвір'я серед молоді, і з тою метою ввела в програм школи антирелігійний матеріал, щоб за його посередництвом прищепити дітям матеріялістичний світогляд та надхнути їм блюзнірське ставлення до релігії взагалі та до її обрядів зокрема.

З часу окупації України російськими большевиками весь внутрішній устрій школи сов. України був підпорядкований тим засадам, що ними керувалася школа сов. Росії.

Незабаром в сов. Україні знайшлися услужливі педагогі, які заподадливо взялися розробляти теорію і практику антирелігійної пропаганди серед молоді. В числі засобів антирелігійного виховання дітей особливо важливу роль мали відігравати, за планом большевицьких педагогів, дитячі і юнацькі гуртки безвірників.

Минуло вже двадцять років з дня видання декрету про відділення церкви від школи, але большевицька влада не може похвалитися особливим успіхом антирелігійної пропаганди в школі.

Як завжди, так і на цей раз большевицька влада переносить вину за неуспішність антирелігійного виховання на «ворогів народу», яких вона вбачає «в старому керівництві Наркомпросу», бо воно зовсім не дбало про актівізацію антирелігійного виховання в школі. Ото-ж в наслідок, мовляв, шкідливого ставлення М. Скрипника та В. Затонського до антирелігійного виховання молоді «в школах дуже мало поширені гуртки юних войовничих

безбожників», як пише про це з великим сумом І. Дем'янець в ч. 2 «Комуністичної Освіти» за 1938 рік *).

Бажаючи оживити діяльність шкільних гуртків безвірників, І. Дем'янець намітив цілу низку тем для опрацювання в гуртках безвірників. Подам тут назви де-яких тем. Так, для учнів 5-ої класи намічено, напр., такі теми: «релігія — ворог урожаю», «виникнення релігійного свята — пасхи»; для учнів 6-ої класи — «Як працюють безбожники закордоном», «оборона соціалістичної батьківщини і релігія»; для учнів 7-ої класи — «чудеса без чудес», «про наукові і забобонні передбачення погоди»; для учнів 8-ої класи — «Релігія і фашизм»; «боротьба за наукову медицину і релігія»; для учнів 9-ої класи — «Релігія — гальмо розвитку техніки», «релігія — зброя закріпачення жінки»; для учнів 10-ої класи — «Ракетою на місяць», «мораль комуністична і мораль релігійна».

Як відомо, 124-а стаття «сталінської» конституції визнає свободу віри, а разом з тим проголошує право «безборонно- провадити антирелігійну агітацію і пропаганду».

«Комуністична мораль» своєрідно трактує свободу віри: виконання релігійних обрядів вона кваліфікує, як контрреволюційний вияв, а служителів церкви, як явних шкідників соціалістичного будівництва.

«Безборонна» агітація і пропаганда ретельно насаджується в школах, бо досі вони, мовляв, орієнтувалися на шкідливий шлях безрелігійного виховання, а тепер треба скерувати їх на шлях антирелігійного виховання. Так власне визначає завдання сучасної школи в сов. Україні А. Слуцький, автор статті «Історичний Декрет» в 2-му ч. «Комуністичної Освіти» за 1938 рік. «Необхідно підсилити використання антирелігійного матеріалу в навчальному процесі і позашкільній роботі... Нашу антирелігійну агітацію і пропаганду ми повинні піднести на високий ідейно-політичний рівень», — так патетично вигукує А. Слуцький в згаданій тут статті.

Цікаво, що большевицька педагогіка намагається прищепити дітям матеріалістичний світогляд, а в той-же час антирелігійне виховання хоче збудувати на якійсь ідеї, — піднести його «на високий ідейно-політичний рівень».

Вже п'ять років тому на сторінках «Комуністичної Освіти» (ч. 3, 1933 р.) «педагог» О. Чефраков тако-ж закликав підняти антирелігійне виховання дітей на вищий рівень», але, як бачимо, з того заклику нічого не вийшло: діти сов. України не бажають підніматися вгору по тій драбині, що її так старанно підготовляють большевицькі педагогі для підманювання дітей в лоно безвірників.

*) Див. його статтю — «Про організацію антирелігійної роботи в школі».

Можна думати, що й на цей раз раз «піднесення антирелігійної пропаганди на високий ідейно-політичний рівень» не дасть кращих успіхів за тих, що їх зазнав «історичний декрет» протягом минулого двадцятиліття.

Ст. Сірополко

РІЧНИЦЯ СМЕРТИ бл. пам. С. ПЕТЛЮРИ

У Варшаві

Пам'ять св.пам. Головного Отамана Симона Петлюри в дванадцяту річницю Його смерті вшанувало українське громадянство Варшави двома святочними академіями.

Дня 28 травня с. р. обходило це свято в своїй домівці в тісному гурті членів та гостей і в присутності свого куратора проф. М. Кордуби корпорація «Запорозжжя», що клонила голову—на традиційній скромній військово-витриманій — академії перед Вождем Української Нації та одночасно перед своїм Патроном. Відкрив академію коротким словом Кошовий К! З! закликаючи до вшанування хвилиною мовчанки пам'яті Вождя та всіх під його проводом і за його наказами поляглих. Глибокий змістом та сутєвий реферат козак Лівші висунув цілу низку тез та завдань, що повинні ставати в основу кожночасної діяльності запорожців при сповнюванні великих заповітів Вождя. Програму доповняв хіба вперше декламований над звичайно глибокий та прекрасний вірш-містерія Святослава Гординського: «Слово про Вождя». Поодинокі пункти програму переплетено доцільно й влучно відчитуванням думок із письменницької спадщини Вождя. Спільно відспіваний національний гімн закінчив повну скупчення та святочної поваги запорозьку академію.

На другий день, у неділю 29. 5 відбулася всегромадська академія пам'яті Симона Петлюри у великій залі Торговців, яку виповнив кількисотенний навтоп українців. Якже-ж уміє те святе Ім'я скликати й єднати людей! Не одному сльози зворушення витиснув безногий інвалід, що приїхав сам на своєму змеханізованому візку та просив знести себе з неї на четвертий поверх до сали. Крім визначних представників українського політичного й наукового світу, не бракувало те-ж і представників заприязнених прометеївських народів.

Відкрила академію боєва пісня «Ой у лузі червона калина» у виконанні чоловічого хору під орудою полк. С. Сологуба. Ще одна «Дума», після чого виголошує слово проф. д-р Роман Смаль-Стоцький. З відомим своєрідним промовницьким хистом та живим і барвним стилем, промовець з'ясовує вагу хвилі, різко висвітлює Його світлу постать, пересипає свою промову цілою низкою мистецько підібраних і сильних цитат, що з'ясовують найкраще Його «вірую», Його заповіді, Його пориви. Збиває всякі теорії про Його пацифізм, доводить, що демократизм Петлюри, це той демократизм, що зумів сьогодні озброїти здорові національні організми Заходу від стіп до голови, демократизм, що готовий кожної хвилини захопити за зброю на ворожі зазіхання. «Встаньмо, Громадо...» В побожній і повній побожної поваги мовчанці падають урочисто слова промовця: згадати про Того, що з горсткою людей, у сірій шинелі, йшов здобувати арсенал, про тих, що, як Його супутники, впали на закривавлених шляхах, якими провадив українську історію, та про ті мільйони, що терплять нелюдські муки в шпонах червоного москаля. Щоб допоміг Всевишній Українському Народові сповнити заповіт Вождя.

Програм виповнює декламація п. Ф. Стасіва — сильний вірш про Петлюру Наталі Лвіницької-Холодної з недавно виданої збірки «Сім літер» та низка пісень, присвячених пам'яті Вождя, музики полк. С. Сологуба, у виконанні чоловічого хору та під орудою композитора. Пісні — знані читачам з попередніх чисел «Тризуба».

Урочисту академію у святочному настрою закінчено національним гімном.

В Парижі

В суботу, 28 травня с. р. Українська Громада у Франції в своїй домівці на рю Лятур-Мобур влаштувала академію пам'яті С. Петлюри. П. О. Киселиця виступив із докладом, в якому дуже добре й об'єктивно схарактеризував історичну постать бл. н. Головного Отамана С. Петлюри, його роль у історії наших визвольних змагань і заслуги.

По докладі, на пропозицію голови Громади п. Василюва, присутні склали пожертви на Українську Бібліотеку ім. С. Петлюри в Парижі — 80 фр.

В Тулузі

28 травня с. р. о 8 год. 30 хв. вечера Українською Громадою в Тулузі влаштовано було панахиду по бл. пам'яті Головному Отамані Симоні Петлюрі. Панахиду відслужив пан-отець Федір Поставський в супроводі українського хору під керівництвом п. Скібінського.

29 травня Громада влаштовувала свято 12 річниці трагічної смерті нашого незабутнього Вождя-Борця за волю і честь Українського Народу. У цей день Громада мала нагоду вітати у себе високого гостя з Парижу, голову Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції п. М. Шумицького.

Свято відкрив Голова Управи Громади п. Гальбин, а про значіння цього трагічного для нас дня, як для еміграції так і для цілого Українського Народу, доповів Секретар Управи Громади п. Скібінський. Після того голова Генеральної Ради п. Шумицький ознайомив присутніх детальніше про життя й діяльність незабутнього Головного Отамана.

Свято закінчилося співом «Ще не вмерла Україна» всіма присутніми, яких Управою Громади було почастивано шклянкою вина.

ДО СМЕРТИ ПОЛКОВНИКА Є. КОНОВАЛЬЦЯ

Смерть трагічна полковника Євгена Коновальця глибоко вразила все українське громадянство. Схвилювала вона боляче й нашу еміграцію. Громадяне УНР на чужині, які, розкидані світами, гуртуються коло уряду, складають свою глибоку пошану перед розкритою могилою горячого патріота, що загинув од руки Москви. В особі покійного втратили ми заслуженого полковника Армії УНР, талановитого організатора одної з кращих боєвих частин нашого одродженого війська, славного командира Корпусу Січових Стрільців.

Пан Головний Отаман Андрій Лівницький наказом своїм поклав на генерала О. Удовиченка доручення скласти в Парижі під час панахиди вінок з написом:

*Полковникові Армії УНР Е. Коновальцеві,
Командирові Корпусу СС —
Головний Отаман Військ УНР*

Іван Голова Ради Міністрів Вячеслав Прокопович телеграфно з-за кордону доручив генералові О. Удовиченкові передати од його імени, що він в пошані схиляється перед свіжою могилою, й одночасно телеграфною просив удову покійного прийняти його глибоке співчуття.

Ці вирази пошани й співчуття являються висловом тих почувань, якими звістка про новий страшний злочин Москви перейняла наших земляків з Великої України.

Цими рядками з свого боку іменем співробітників, читальників і прихильників «Тризуба», які всі, — ми в тому певні, — те поділяють, складаючи на домовину воїна і патріота пошану, просимо вдову покійного прийняти вислови найщирішого співчуття.

В неділю, 5 червня, в стародавній паризькій церкві Святого Юліяна Бідного відслужено було заупокійну службу Божу та панахиду. Служив отець Піррідон, співав хор мішаний під орудою п. Олекси Чехівського.

Маленька церква була повна по береги українцями. Перед амвоном усталено було портрет покійного полковника Є. Коловальця, обкладений квітами й вінками, серед яких на чільному місці був вінок від Івана Головного Отамана Військ УНР. З боків стали прапори: чотири від різних організацій, на чолі яких стояв Покійний, а спереду прапор Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції та прапор Генеральної Ради Союзу Українських Емігранських Організацій у Франції.

Серед численних представників організацій Українських Націоналістів та їх запрошених гостей були: пані Є. Прокопович, ген.-штабу ген.-хор. О. Удовиченко, голова Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції, п. п. І. Косенко Радник Місії УНР у Франції, інж. Нечай, редактор «Тризуба», М. Шумицький, голова Генеральної Ради Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції, сотник А. Казімірчук, заступник голови Т-ва б. Вояків, сотник В. Солонар, керівник Паризької філії Т-ва, І. Рудичів, Бібліотекар Бібліотеки Симона Петлюри в Парижі, М. Ковальський, Генеральний Секретарь Т-ва б. Вояків, з дружиною, хор. П. Йосипшин, генеральний Секретарь Генеральної Ради, полковник Юськевич з дружиною та багато членів Т-ва й інших організацій.

Служба пройшла в надзвичайно зворушливій атмосфері. На очах у багатьох були сльози.

По скінченні панахиди квіти й вінки, що були навколо портрета, одправлено було авіоном в Роттердам, щоб покласти їх на могилу небіжчика.

**Кожен українець повинен спричинитися до будови пам'ятника
Симонові Петлюрі — Української Бібліотеки Його імени в Парижі.
Під час жалібних академій в день річниці його смерти та на
панахидах за спокій його душі влаштовуйте збірки на той Йому
пам'ятник.**

Полковник Армії УНР С. Коновалець
Командир Корпусу Січових Стрільців

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Зміни в складі кількості людності на
совітській Україні. — Сучасні взаємовідно-
сини серед вікових груп серед людності
УССР.

Одною з характеристичних прикмет для кожної політичної еміграції є її одірваність від реального життя. Еміграція, що втратила живий безпосередній контакт з життям своєї батьківщини, що є чужою для того нового оточення, в якому вона перебуває, в силу вже цих одних причин має нахил до того, щоб творити для себе спеціальну штучну атмосферу. В ній згадки про минуле, про часи перебування на батьківщині, коли еміграція приймала безпосередню участь в національному житті, переплетені і поєднані з збудованими еміграцією, часто фантастичними і нереальними концепціями майбутнього. Цю відсутність почуття реальності констатують історики еміграції для всіх політичних еміграцій.

Українська еміграція перебуває в тому щасливому положенні, що у неї існує можливість безпосередніх зв'язків з національним життям тих частин української землі, які знаходяться по-за межами ССРСР. Через те відірваність від реального життя серед нашої еміграції виявляється і відчувається менше, ніж серед російських емігрантських груп. Проте не означає це, само собою, що у нас в цьому відношенні все мається гаразд. Страта живого контакту з совітською Україною часто не дає нам можливості уявити докладно і ясно ті зміни, які відбулись там за часів нашого перебування на чужині. Не один раз трапляється, що ми, характеризуючи відносини на сучасній Україні, пристосовуємо до них категорії дореволюційного, а то й довоєнного часу.

Завданням наших дальших рядків є зазначити низку фактів, які найбільш різко і маркантно виявляють різницю між теперішніми відносинами і відносинами того часу, коли ми залишили батьківщину. Не вичерпують і не можуть вичерпати, очевидно, ці факти всіх тих змін, які стались за останні вісімнадцять років на Україні. Але служать вони матеріалом, який вказує, що для міркувань про сучасні відносини на совітській Україні треба шукати нових масштабів і нового підходу.

* * *

Чи не найбільш вражаючими з тих змін, які стались на совітській Україні за часів нашого перебування на еміграції, є ті зміни, які відбулись в складі і кількості населення. Наведемо кілька цифр. В межах УССР рахувалось населення:

	всього	міського (в тис. душ.)	сільського
1920	25.376,0	3.916,3	21.459,7
1933	31.908,4	7.165,7	24.742,7

Відомості за останні роки вказують, що зріст населення в УССР йшов дуже повільним темпом, як що не спинився зовсім. Але при звільненні темпів зросту всього населення, збільшення кількості міської людності продовжувало йти вперед. В 1920 році міська людність складала 15,5% всієї людності; в 1933 р. цей відсоток піднісся уже до 22,2%. Думаємо, що не зробимо великої помилки, коли зробимо припущення, що тепер не менше четвертини всієї людності УССР живе по містах.

Україну ми звикли трактувати, як країну передовсім сільську і селянську. Ми бачимо, що наведені цифри вказують, що до цього твердження тепер треба внести значні поправки. В сучасний момент міста і міське населення складають в УССР, в порівнянні з відносинами з досовітських часів, цілком поважну величину. Значіння міст і міської людності зросло майже у два рази. Спеціально інтенсивно відбувався зріст міської людності в районі Донбасу, де на протязі небагатьох років цілий ряд невеликих міських осель виріс в міста з населенням вище 100 тис. душ (Сталіно, Константинівка, Луганськ, Маріупіль, Риково) і де кількість міської людності доходить до 50% всього населення. Темп зросту населення в найбільших містах України був такий: (в тис. душ):

	1923	1935
Київ	423,0	625,0
Дніпропетровськ	150,3	384,9
Одеса	314,8	509,0
Харків	307,8	625,4

Ці всі дані дозволяють зробити той висновок, що, коли раніше українська проблема була передовсім проблемою села, то тепер вона є не тільки проблемою села, але й проблемою міста.

Місто, яке набрало такого поважного значіння в житті сучасної со-
вітської України, дуже радикально відрізняється від українського мі-
ста досовітських часів. Те величезне збільшення кількості міського на-
селення, яке відбулось в УССР, в дуже незначній степені завдячує природ-
ньому зросту самого міського населення. Цей зріст ішов у першу чергу
шляхом припливу населення з українського села. Серед 7-8 мільйонів су-
часного міського населення в УССР більша половина складається з українсь-
кого селянства, яке лише частково асимільовано міською культурою
і яке ще в своїй значній частині не осіло в місті міцно і твердо. Доказом
цього є той дуже інтенсивний і жвавий обмін населення, який відбуваєть-
ся між селом і містом у УССР: в 1934 році, наприклад, до міст УССР для за-
мешкання прийшло з сел 749,7 тис. душ, а одночасно вибуло з міст на села 395,4
тис. душ. Ці дані вказують, що стабільність міського населення ще не
осягнена і що для певного відсотку міської людности остаточний розрив
з селом ще не є доконаним. Не є виключеним отже припущення, що при змі-
ні господарських відносин на селі в і місті — усунені примусовости в пра-
ці промислових робітників і ліквідації колективізації в сільському госпо-
дарстві — певна й досить значна частина міської теперішньої людности
поверне на села і відход людности з міст може стати більшим, ніж при-
плив її до міст з сел. В той час, як досовітське українське місто було осе-
лею сконсолідованою і стабільного характеру, для сучасного міста є
характеристичною плинність його людности.

Другою одмінною ознакою сучасного міста в порівнанні з досовітсь-
ким українським містом є його відмінний національний склад. Вже совіт-
ський перепис 1926 року констатував збільшення відсотку українців
серед загалу міського населення в порівнянні з дореволюційними часа-
ми. Той інтенсивний зріст міст, який припав на часи п'ятиліток і який від-
бувався в першу чергу коштом українського села, привів безумовно до даль-
шого значного зросту відсотку українців серед міської людности. На жаль,
совітські статистичні матеріяли, такі скупі тепер на все, що торкається
національних відносин в ССРСР, не дають можливости виявити в числовій
формі цей зріст українців серед міського населення. Вони засвідчують
цей зріст лише посереднє, виказуючи на зріст питомого тягару робітників
серед загалу міського населення і констатуючи зріст серед робітництва
відсотку українців. Дані 1934 року національну приналежність серед
робітників великої промисловости УССР визначають так: відсоток україн-
ців серед робітників по всіх галузях великої промисловости був 59,2, в
транспорті і зв'язку 73,9, в галузях розумової праці і торгівлі 55,9%.

Ми сказали вже, що українська проблема стала тепер не тільки про-
блемою села, але й проблемою міста. Можемо додати до того — україн-
ського села і українського міста. Не може підлягати сумніву, що тепер
міста на Україні мають, за окремими дуже незначними винятками, україн-
ську більшість. Чужонаціональне місто серед українського селянського
моря тепер вже стало справою минулого.

* * *

На низку міркувань може навести подана нижче табличка про віко-
вий склад чоловічої людности ССРСР в 1931 році. Серед всієї чоловічої
людности припадало в відсотках на людність:

До 18 років	45,54
» 18-29 років	22,08
» 30-39 років	11,75
По-над 40 років	20,63

Дані ці торкаються цілого ССРСР; думаємо, що різниця між цими
даними і даними по УССР не буде така вже значна. Хіба що в зв'язку
з тими умовами, при яких проходила колективізація в УССР, відсоток
чоловіків в віці по-над 40 років був меншим, ніж в цілому союзі. Віковий

склад людности з року на рік змінюється дуже незначно. Отже можемо без великої помилки ці цифри пристосувати до сучасного вікового складу людности в УССР.

Що нам показують ці цифри? На еміграції ми перебуваємо уже майже повних 18 років. За цей час на Україні народилось і виросло нове покоління, яке серед загалу людности складає 45,54%. Духовне оформлення цього покоління відбулось і відбувається серед тих умов, які створила на Україні совітська влада. Українська визвольна боротьба для нього минула, історія, для якої існує офіційна совітська інтерпретація, що подається школою. Група, що тепер має 18-29 років, за тих часів, коли ми йшли на вигнання мала від 0 до 11 років. В суті річ різниця між першою і цією другою групою є мінімальна. Хиба що горішні шаблі цієї групи, ті, що мали за часів визвольної боротьби 7-11 років, могли мати з своїх дитячих років згадки і враження, які залишили свій слід на їхньому духовному обличчі. Назагал витворювались погляди і формувалась психіка цієї групи в умовах совітського панування. Ця група складає 22,08% всього населення. Ми знаємо, що відіграє вона першорядну роль в житті УССР, в зв'язку з існуючою в совітських колах тенденцією використовувати в першу чергу молоді сили. Ця група творить кадри червоної армії, з неї рекрутуються робітничі кадри, вона постачає стаханівців, ударників, діячів совітської техніки і науки. І для цієї групи так само, як і для першої, події нашої боротьби за державність, це — вже тільки минуле, історія, а совітська дійсність — жива реальність.

Вікова група від 30 до 39 років, при нашому виході на еміграцію, мала від 12 до 21 року. Очевидно, духовний образ цієї групи сформлювався не тільки в результаті впливів совітської дійсности. Відіграли тут свою роль і впливи іншого порядку, спільні з тими впливами, яких зазнавали й ми. Але чи можна уважати, що на визначенні поглядів і психіки цієї групи не відіграли своєї ролі тако-ж і совітські впливи, коли ця група почала зазнавати вже в періоді від 12 до 21 року. Отже лише що до останньої вікової групи, що має тепер понад 40 років, а мала тоді понад 22 роки, можна сказати, що її і наш світогляд і психіка оформлювались при однакових умовах. Ця група складає меншість серед загалу людности УССР і виносить лише 20,63%. При відомих тенденціях совітської влади усувати з совітського адміністративного і господарського апарату членів старших вікових груп, зв'язаних в той чи інший спосіб з дореволюційним періодом, не може підлягати сумніву, що члени цієї останньої групи відіграють в совітському житті підрядну роль.

Бачимо отже, що за роки нашої еміграції прийшли до голосу і до праці на совітській Україні численні нові кадри, з якими у нас нема психологічного контакту, які духовно сформились при чужих і незаних нам умовах.

* * *

Ті зміни в житті, совітської України, які зазначили ми вище, є тільки один з небагатьох прикладів. Очевидно, вони зовсім не вичерпують тих основних і ґрунтовних пересунень, які відбулись в усіх ділянках народнього життя. Отже більше заінтересовання у уваги мусить бути у нас всіх до того, що діється на нашій землі. Більше змагання пізнати і зрозуміти ті процеси, які відбуваються там і менше спроби оцінювати тамешні відносини за допомогою категорій з часів світової війни і революції 1917-20 років.

Думаємо, що праця й енергія витрачені в цілях усвідомлення тих пересунень, які пережила совітська Україна, тих зрушень, що відбулись там серед народніх мас, не буде зайвою і недоцільною. Як не відмінні умови, що в них живемо ми, еміграція, і наші брати під совітською владою є той момент, який нас єднає і який дасть нам можливість знайти спільну мову. Це сила розбудженого до життя національного почуття; це — воля до чину, до реалізації того, що складає найвищий ідеал нації.

В. С.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Петлюри в Парижі

Замість великодніх візитів і привітань пожертви на Бібліотеку склали: С. Кремінь (Франція) — 10 фр.; до представника Бібліотеки в Польщі п. І. Липовецького вплинули пожертви: від ген.-шт. ген.-хор. В. Сальського — 10 зол., Збірка сотн. О. Філоненка в Здолбунові: Д-р Ярина Приснівська — 5 зол., Іван Байдак — 3 зол., Д-р М. Мазурець — 2 зол., В. Стежко — 1, Д-р Бечківський — 1, Є. Радивилл — 1, Ф. Петренко — 0.50, Скульський — 0.50, А. Демчук — 0.50, сотн. О. Філоненко — 4 зол. Збірка управителя Станиці в Каліші полк. І. Литвиненка: І. Литвиненко — 3 зол., Архимандрит Борис — 1 зол., Кирило Баліцький — 1, Спиридон Кравченко — 0.30, В. Куц — 0.25, та по 0.50 зол.: Митрофан Шмат, Є. Дешко, Микола Єлисеїв, Григорій Гольман, Серeda, М. Литвиненко, С. і В. Горячки, М. Рекура.

— За місяць травень поступили пожертви від: родини Свєнцицьких з Шалету — 100 фр. замість вінка на могилу п. Люзняка, Соз. Креміня з Кієвреншен — 10 фр., Укр. Громади в Шалеті — 25 фр., п. Яригина — 5 фр., п. Ів. Стоцького з Шалету — 25 фр., Ред. «Тризуба» — 300, Субсидія Уряду УНР — 400, Ів. Гарагулі — 20 фр., Ів. Рудичева — 65, Є. і В. Прокоповичів — 100, М. і П. Плеваків — 150, І. Косенка — 15, Є. Вирового з Праги — 26, Х. Якимчука — 20 фр., С. Нечая — 15, М. Гентюка — 50., Філії Військового Товариства в Пари-

жі — збірка — 91.60, зібрано прот. о. Бриндзаном під час заупокійної літургії й панахиди по бл. п. С. Петлюрі 26 травня в Українській Церкві в Парижі — 264.65, зібрано під час академії в Укр. Громаді на Лятур-Мобур — 80 фр., М. Дрижда — 10 фр., зібрано прот. о. Бриндзаном в Крезе під час панахиди по С. Петлюрі — 82.20 фр., збірка п. Якова Олексіюка в Брюсселі під час академії пам'яті С. Петлюри — 138 бельг. фр. (167.95 фр.).

За цей же час вступило до представника Бібліотеки в Польщі п. І. Липовецького пожертви замість великодніх привітань, всього 59.85 золотих (імена цих жертводавців частинно вже подано і подаються далі).

Пожертви книгами та инш. річами одержано від: Гр. Маслюка — 2 світл., В-ва «Світ Дитини» — 2 кн., С. Калинця (Бразилія) — 1 кн., М. Шумицького — маска бл. пам'яті Головного Отамана С. Петлюри, Д-ра М. Демченка — 1 кн., інж. М. Сціборського — 2 кн., В-ва І. Тиктора — 1 кн., Редакції «Трудова Україна» з Праги — 1 кн., Вид-чої Спільки «Діло» із Львова — 1 кн., З. Безуглого — 1 світл., Д. Антончука з Праги — 1 світл., Ред. «Тризуба» — 5 світл., В-ва «Народня Справа» із Львова — 1 кн.

Всім жертводавцям та прихильникам Рада Бібліотеки складає глибоку подяку.

У Польщі

— В третю річницю смерті маршала Ю. Пілсудського, 12 травня с. р., в помешканні УЦК відбулися святочні сходи Головної Управи УЦК та представників українських організацій м. Варшави.

— Організаційні збори еміграційної каси у Варшаві відбулися 13 травня с. р. Після доповіді д-ра П. Шкурата про потребу організації каси та її завдання, збори розглянули й прийняли статут й обрали тимчасове правління каси під назвою «Української Ощадностево-Кредитової Каси».

До правління ввійшли : д-р П. Шкурат, ген. В. Змієнко та інж. Я. Танцюра.

— Відновлення діяльності книгарні Головної Управи УЦК. Після кількісної перерви відновила свою діяльність книгарня Головної Управи УЦК, що має значну кількість останніх літературних новинок, дитячої літератури, українських листівок, портретів і т. ін.

— В 18-ту річницю вступу до Києва. В неділю, 8-го травня с. р., в салі Редуту у Варшаві відбулася академія, присвячена «18-ій річниці вступу до Києва польських і українських військ», яку організував варшавський осередок бувших вихованців Кременецького лицю.

Академію відкрив вступним словом п. З. Румель, в якому накреслив історичне значіння маршу на Київ. В програм академії ввійшли тако-ж і дві промови — польська п. З. Кшемінського та українська п. П. Музики, а тако-ж і ціла низка музичних номерів і рецитацій.

Обидва промовці, давши образ тодішніх військових подій, висловлювали думку, що в марші на Київ захована концепція глибока, що зможе розв'язати польсько-українське питання, концепція, якій не суджено було бути зреалізованою в минулому, але яка здійсниться в будуччині.

В Чехословаччині

— «Українське Об'єднання в ЧСР» відбуло в Празі свої річні загальні збори 19. IV. с. р. Із звіту про діяльність Управи Т-ва видно, що Управа Т-ва працювала в складі:

проф. А. Яковлів — голова, проф. І. Кабачків та д-р О. Безпалко — заступники голови, З. Мірна — секретарь, проф. Л. Грабина, інж. С. Колубаїв та М. Кучерявий — члени Управи. В р. 1937 членів Т-ва, після перевірки їх, числилося 158, за рік вибули І. Мірний та К. Безкровний (померли), вступив М. Михалевич.

З діяльності Управи за рік 1937 треба відмітити таку працю: Т-во вступило в склад Т-ва «Музей Визвольної Боротьби України» та продовжувало бути членом Т-ва Прихильників Господарської Академії в Подєбрадах. Управа брала участь в академії, влаштованій в день смерті Головного Отамана С. Петлюри, в академії для вшанування пам'яті президента ЧСР Т. Масарика. Управа ввела Т-во до Контактного Комітету, що створився з 35 українських організацій з метою захисту життєвих інтересів еміграції та для координації загальних виступів її.

Управа Укр. Об'єднання висилала привітання: Четвертому З'їзду делегатів Українського Центрального Комітету у Варшаві, висилала свого делегата на збори Т-ва Музей ВБУ, висилала привітання б. ректорові Українського Університету в Празі проф. О. Колесі з нагоди його 70-ліття, а тако-ж привітання п. голові ради міністрів В. Прокоповичу з нагоди передачі клейноду гетьмана Мазепи п. президенту УНР А. Лівіцькому.

Управа утворила при Т-ві Комісію з молодих з високою освітою українців для студіювання різних галузей державного життя ЧСЛ республіки з метою примінення їх до українських потреб.

Управа зверталася до Офісу Нансена в справі підтримки прохання Дитячого Притулку в Подєбрадах про сталу допомогу на утримання. Прохання було задоволено. Звернулася до Офісу Нансена з проханням про грошову допомогу на утворення при Українському Об'єднанні бібліотеки з підручників для українських студентів по високих школах з тим, щоб ці підручники випозичалися

студентам, а по закінченні студій поверталися до бібліотеки Об'єднання. На цю акцію було потрібно щонайменше 6000 кч. Але Офіс Нансена видав тільки 1317 кч. На повторне прохання Офіс відповів, що такого роду допомога не входить в його завдання, які сконцентровані головним чином на допомозі дітям та інвалідам. На засоби від Офісу Об'єднання купило 14 медичних книжок і вирішило добиватися далі від Офісу Нансена потрібної допомоги. Для вищезгаданої акції Управа склала списки студентів-українців, що вчаться по високих школах Праги. В цій акції, на прохання Об'єднання, Український Університет в Празі, Педагогічний Інститут та Господарська Академія в Подєбрадах пожертвували для бібліотеки Об'єднання свої видання підручників для високих шкіл, які вже каталогізовані при бібліотеці Об'єднання.

За пожертвою підручників для медичного факультету, в чому відчувається особлива потреба, Управа Об'єднання вирішила звернутися до українських лікарів з індивідуальними проханнями. Для переведення цієї акції Управа склала списки українських лікарів на посадах в ЧСЛ республіці.

Управа брала участь в нарадах в еміграційних справах з представниками міжнародної еміграційної акції при Лізі Націй, і Голова Об'єднання проф. А. Яковлів подав їм інформації про стан української шкільної справи на еміграції.

В справі запроєктованої організації Українського Банку, Українське Об'єднання подало свою згоду на участь в цьому підприємстві після встановлення місця й можливостей для його реалізації.

В акції правної допомоги, Українське об'єднання вживало заходів для полегшення здобуття паспортів для своїх членів.

При «Українському Об'єднанні в ЧСР» працює дві комісії — Подєбрадська й Мельницька, які в своїх звітах скаржаться на тяжкий матеріальний стан своїх членів та денаціоналізацію дітей. По дискусії над цими справами, що

викликали у присутніх членів Об'єднання велике зацікавлення, було ухвалено, для того, щоб запобігти денаціоналізації, зібрати й купувати для названих комісій українські книжки, особливо букварі та інші дитячі книжки; допомогти здобути реквізит та дозвіл влаштовувати театральні вистави й так ин., та відновити виклади в тих комісіях членів Управи Об'єднання.

З. Мірна

— **Ідальня** Українського Жіночого Союзу. Минулого місяця Ідальня Українського Жіночого Союзу в Празі відсвяткувала 5-ліття свого існування. Із справоздання Ідальні видно, що це інституція громадського характеру, що не тільки обслуговує українську еміграцію здоровими, дешевими й національними стравами, але й дає заробітки українській безробітній інтелігенції. Ідальня тако-ж допомагає українській студіюючій молоді й безробітним безплатними обідами. Так, за 4 місяці біжучого року Ідальня видала безплатних обідів на 1600 кч. Ідальня виконує тако-ж чималі культурні завдання: має до диспозиції своїх відвідувачів українські часописи й журнали, являється центром життя української еміграції, бо в ній сходяться люди не лише для обідів, а й для полегшення різних ділових справ, а товариства відбувають тут свої засідання. Крім того, помешкання Ідальні дає Українському Жіночому Союзові можливість утримувати при ній бібліотеку з новинками української літератури, уможлиблює Союзу робити там різні вечірки для підтримки українських дітей в Притулку в Подєбрадах, зібрати різний одяг для відсилення його на Закарпаття для бідніших дітей по школах.

З. М.

Некролог

+ **Олександр Мартинець**. 17 травня б.р. після тяжкої хвороби помер козак 1-ої Запорозької дивізії, Олександр Мар-

тинець, народжений 10 квітня 1901 року в с. Дем'янівка Стародубського повіту на Чернігівщині. Поховано його на кладовищі в с. Дре-леві Радзінського повіту на Люблінщині. Покійний осиротив дру-жину і двох неповнолітніх дітей.

+ І в а н Д е с я т і в с ь к и й.
17 травня в м. Альгранжі у Франції помер після недовгої хвороби Іван Десятівський. Не-біжчик походив з Чернігівщини. Під час великої війни він попав у полон, де в таборі Раугат прийняв діяльну участь в куль-турно-просвітній праці серед по-лонених вояків української на-ціональності, з яких пізніше бу-ло сформовано Синю дивізію.

На Україні небіжчик служив у різних міністерствах. В 1924 ро-ці виїхав із Польщі до Франції на роботу. Будучи людиною дуже активною, енергійною, І. Деся-тівський приймав жваву участь в емігрантських українських ор-ганізаціях, завжди гаряче працю-вав то в громаді, то в місцевій фі-лії В. Т-ва, завдяки чому корист-вався великою пошаною з боку не тільки своїх земляків, але й чужинців.

На похорон його зібралось до 200 осіб, як українців, що приї-хали з околиць, так і французів. Після короткої літії в каплиці при шпиталі, яку відправив п.-о. Бриндзан, тіло перевезено було до протестантської церкви. Добре співав хор під орудою М. Виниць-кого, що прибув з Оден-ле-Тішу.

З Ромба, в повному складі, на чолі із своїм отаманом Асере-

цьким прибули вільні козаки із стягом, в козачих убраннях. В похороні взяла участь уся місце-ва українська колонія на чолі з головою громади п. Силенком, місцева філія В. Т-ва на чолі з сотником Руденком, Громада і філія В. Т-ва з Оден-ле-Тішу, на чолі з п. Нікітіним і п. Жит-нім, голова Т-ва Лицарів Заліз-ного Хреста пор. Авраменко, Ставниця вільних козаків в Кію-танжі на чолі з п. Самсоновим, Культурно-Просвітне Т-во на чо-лі з п. Б. Виницьким, Українсь-кий Національний Клуб на чолі з п. Паласюком, Співоче Т-во з Оден-ле-Тішу на чолі з М. Виницьким. Врешті адміністрація фабрики, товариші по праці не-біжчика. Процесія на чолі з 9 прапорами українськими і віль-них козаків під спів «Святий Бо-же» рушила на місцеве кладовище. Діти української школи несли чис-ленні вінки, квіти від організацій.

Священник о. Бриндзан як в церкві, так і на кладовищі виголо-сив дуже чулу промову, а після нього в-останнє привітав небіж-чика словом ген. О. Удовиченко — голова Військового Т-ва у Франції.

Під спів «Вічна пам'ять» труну опустили в могилу на вічний спокій. З глибоким сумом роз-ходились українці з кладовища, де прибавилась ще одна українсь-ка могила.

Після похорону, в поменшанні Громади відбулися поминки, вла-штовані старанням Управи Гро-мади та філії Т-ва б. Вояків Ар-мії УНР.

По довгій і тяжкій хворобі упокоївся навіки в Крезі у Франції
у вівторок 7-го червня 1938 р.
Сотник 2-ої Волинської Дивізії

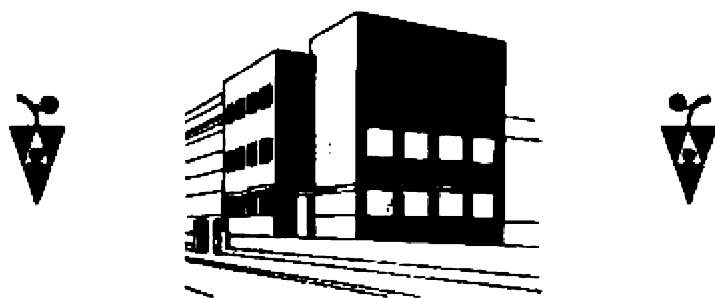
К О С Т Ь Р О М А Н Ю К

про що з глибоким жалем повідомляють Дружина покійного й
філія Т-ва б. Вояків Армії УНР у Крезі - Моншанен.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

будує Український Дім у Празі
й закликає всіх українців до помочі й участі
в цьому будівництві.

══════► УВАГА! ◀══════
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
ЗБІРАЄ ПОЖЕРТВИ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВА-
РИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

══════► НЕ ЗАБУВАЙТЕ! ◀══════

жертви з різних держав буде ще окремо звіт у місцевій українській пресі кожної країни.

Імена всіх, і тих найменших, жертводавців Музей збереже Україні своїх пам'ятних книгах; хто-ж дасть відразу або частками 10 доларів, буде записаний в окремій пам'ятній книзі фондаторів Українського Дому; а хто дасть 25 доларів — буде записаний в золотій пам'ятній книзі добродіїв Музею Визвольної Бороти України.

1000 цеглин коштують 10 доларів. 100 цеглин коштують 1 долар.

Звіт про всі пожертви Музей друкує й розсилає окремо. Про всі нові пожертви кожного разу оголошує часопис «Український Тиждень» у Празі. Крім того, про всі по-

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ

влаштовує в неділю, 12 червня с. р., о год. 10 ранку в українській греко-католицькій церкві — Place Ste Anne

жалібну службу Божу та панахиду по св. пам. Головному Отамані Симон Петлюрі, полковникові Євгену Коновальцеві та Іванові Франкові

Для влаштування їх пам'яті того-ж дня, о год. 15, в салі «Union», 82, rue du Dauphine (тр. 2, 24 25) буде влаштовано урочисту Жалібну Академію при участі всіх українських організацій м. Ліону.

Комітет просить українське громадянство про чисельну участь на службі Божій, так і на академії.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я

Правління Української Спідки Воєнних Інвалідів б. Армії УНР доводить до відома, що о 10-ій годині 26 червня 1938 року у м. Каліші (вул. Добжецька, ч. 25) відбудеться X-й черговий загальний з'їзд членів Спідки.

Програма З'їзду: 1. Відкриття з'їзду; 2. Обрання Мандатної Комісії для перевірки реєстру членів Спідки, що мають право участі на з'їзді; 3. Обрання президії з'їзду; 4. Привітання; 5. Зачитання протоколу IX-го чергового загального з'їзду членів Спідки з 30 серпня 1934 року; 6. Звіт Правління Спідки; 7. Доповідь Ревізійної Комісії; 8. Дискусії по звітам Правління Спідки та резолюції; 9. Удільнення абсолюторіума Правлінню Спідки; 10. Затвердження кошторису на наступний рік; 11. Зміни в Статуті Спідки; 12. Вибори нових органів Спідки (Правління Спідки, Ревізійної Комісії та Колегіяльного Суду), 13. Вільні внесення; 14. Закриття з'їзду.

ПРАВЛІННЯ СПІДКИ

Редакція і адміністрація: 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9

Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.

Redacteur — Комітет

Адміністратор: Іл. Косенко

Le Gérant: M-me Perdrizet